

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **J. N.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalované proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem č. j. 42 Cad 98/2004 - 11 ze dne 28. 6. 2004,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem č. j. 42 Cad 98/2004 – 11 ze dne 28. 6. 2004, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností se žalovaná jako stěžovatelka (dále též „stěžovatelka“) domáhá zrušení shora označeného usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, kterým bylo zastaveno řízení a věc byla vrácena správnímu orgánu k provedení dalších úkonů v rámci správního procesu, a současně bylo rozhodnuto, že se nikomu nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Stěžovatelka současně požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Z odůvodnění usnesení, jak je soudem formulováno, vyplývá, že soudní řízení bylo zahájeno z podnětu žalované, jenž byl doručen soudu dne 21. 6. 2004. Z jeho obsahu bylo zjištěno, že žalovaná postoupila soudu odvolání podatelky proti jejímu rozhodnutí o nepřiznání plného invalidního důchodu s tím, že jde o žalobu k soudu.

Soud dále uvedl, že přečtením zmíněného odvolání bylo však zjištěno, že jeho podatelka je adresovala správnímu orgánu, aniž jakkoliv vyjádřila svoji vůli obrátit se na soud, a není tedy jasné, z čeho žalovaná dovodila, že jde o soudní žalobu. Pokud se snad

podání takto dodatečně vyjasnilo v průběhu následujícího řízení, pak to mělo být soudu sděleno a doloženo. Podané odvolání nelze bez komunikace s jeho autorkou automaticky transformovat do podoby soudní žaloby, je třeba, aby se s ním správní orgán vypořádal jako s takovým v rámci správního procesu, a teprve v případě, že podatelka tam dodatečně projeví vůli obrátit se na soud, je postoupení na místě, dříve ne. Správní orgán, uzná-li to za vhodné, může doporučit občanovi, aby namísto nepřipustného odvolání jej zažaloval. Soud sám naopak toto učinit nemůže, protože takový postup by výrazně přesáhl rámec § 5 o. s. ř. a narušil by ústavní rovnost účastníků soudního procesu. Soud uzavřel, že absence tohoto postupu je fundamentální překážkou přezkumného řízení soudního i v předmětné věci, v níž muselo být rozhodnuto při použití § 64 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a § 104 odst. 1 o. s. ř., když aplikace § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. nebyla možná, neboť nešlo o návrh adresovaný jeho autorkou soudu. Řízení proto zastavil a věc vrátil správnímu orgánu k provedení dalších úkonů v rámci správního procesu.

Kasační stížnost byla podána z důvodu nezákonnosti usnesení o zastavení řízení, t. j. z důvodu podřaditelného § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.. Žalovaná v ní zásadně nesouhlasí s odůvodněním usnesení a se samotným posouzením věci soudem. Dle svého názoru není příslušná k tomu, aby vyzvala žalobce k odstranění vad podání ve smyslu § 37 odst. 5 s. ř. s., a to především proto, že od přijetí s. ř. s. lze proti jejímu rozhodnutí podat toliko žalobu, o níž rozhoduje místně příslušný krajský soud. Rozhodnutí žalované nabývá právní moci doručením podle § 89 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. Žalovaná je tedy pouze prostředníkem, který zaručuje dodržení zákonem stanovené „lhůty“ v případě, kdy podáním je vyslovován nesouhlas, jenž může být formou žaloby uplatňován jen u soudu, a to i prostřednictvím stěžovatelky. Samotné rozhodnutí o takovém nesouhlasném podání je podle názoru stěžovatelky pouze v pravomoci soudu, na němž je, zda rozhodne věcně, či zda nejprve vyzve podatele k odstranění vad podání ve smyslu § 37 odst. 5 s. ř. s. Podle názoru žalované v daném případě podání žalobkyně nese prvky žaloby směřující proti rozhodnutí žalované, třebaže je nazváno odvoláním, nikoli žalobou. Podatelka v daném podání jasně vyjadřuje svůj nesouhlas s rozhodnutím, žalované bylo podání zasláno v zákonné lhůtě pro podání žaloby, a proto žalovaná musela věc postoupit k soudu a poskytnout tak oprávněným zájmům podatelky dostatečnou právní ochranu.

Žalovaná proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadené usnesení krajského soudu a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení krajského soudu v rozsahu dle ustanovení § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Ze soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že žalovaná postoupila soudu, s datem doručení soudu dne 21. 6. 2004, podání žalobkyně ze dne 7. 6. 2004, adresované žalované, jímž žalobkyně podala „odvolání“ proti rozhodnutí žalované ze dne 27. 5. 2004, o nepřiznání plného invalidního důchodu, s tím, že toto podání žalovaná posoudila jako „žalobu“.

Žalobkyně v tomto podání poukázala na svůj zdravotní stav a namítla, že pro svoji závislost na insulinu, který si musí aplikovat 4x denně, je jí odpírán jakýkoliv pracovní poměr. Nesouhlasila s vyjádřením posudkového lékaře na OSSZ v Mostě ze dne 17. 5. 2004 a žádala o přezkoumání a posouzení jejího zdravotního stavu jiným nezávislým posudkovým lékařem. Současně ke svému podání přiložila také kopie nálezů všech odborných vyšetření pro možnost celkového posouzení.

Žalobkyně v dané „žalobě“ tak označila její předmět jako „rozhodnutí o nepřiznání plného invalidního důchodu ze dne 27. 5. 2004“ a uvedla, že žádá o přezkoumání shora uvedeného rozhodnutí a posouzení jejího celkového zdravotního stavu jiným nezávislým posudkovým lékařem.

Soud k projednání věci nařídil jednání, k němuž nepředvolal žalobkyni, a vydal shora uvedeně usnesení.

Podle ustanovení § 19 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb. se podání posuzuje podle jeho obsahu. Z podání musí být patrné, kdo je činí, které věci se týká a co se navrhuje.

Obdobně podle ustanovení § 41 odst. 2 o. s. ř., které s ohledem na ustanovení § 64 s. ř. s. platí i pro správní soudnictví, se každý úkon posuzuje podle jeho obsahu, i když je nesprávně označen.

V daném případě posoudila stěžovatelka podání označené jako „Odvolání proti rozhodnutí ČSSZ v Praze“ podle obsahu jako žalobu proti tomuto rozhodnutí a v souladu s ustanovením § 3 odst. 1 a § 32 s. ř. s. je postoupila příslušnému soudu. Vzhledem k tomu, že správní orgán, který napadené rozhodnutí vydal, je sice pro zachování lhůty podacím místem pro uplatnění žaloby, zároveň je však účastníkem řízení o žalobě, nebyla v daném případě stěžovatelka sama oprávněna případné nedostatky žaloby odstraňovat. Krajský soud zajisté není vázán názorem, který si správní orgán o obsahu podání učiní, má-li však za to, že z podání nelze jednoznačně dospět k závěru o úmyslu podat žalobu, zapíše věc do rejstříku nejasných podání a činí dále úkony dle ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. Krajský soud však v daném případě předepsaným způsobem nepostupoval a ve svém rozhodnutí vycházel z řady chybných úvah, které Nejvyšší správní soud dále rozebírá.

Vzhledem k tomu, že účastník může podat žalobu jak u soudu, tak u správního orgánu, který napadené rozhodnutí vydal, není místo podání pro posouzení jeho obsahu relevantní. Podání nemusí obsahovat výslovně vyjádření, že se podatel chce obrátit na soud, rozhodující je obsah podání z hlediska ustanovení § 37 odst. 3 a § 71 odst. 1 s. ř. s.

Krajský soud podsouvá stěžovateli pochybnosti o povaze podání, které však stěžovatelka, narozdíl od něj, zjevně neměla. Jak bylo již výše uvedeno, stěžovatelka posoudila podání v rámci své pravomoci podle obsahu jako žalobu, tu postoupila soudu, a ze svého hlediska tedy neměla důvodu s žalobcem dále komunikovat.

Krajský soud vyslovil tezi, že „dokud osoba domáhající se přezkoumání důchodového rozhodnutí výslovně neprojeví svoji vůli, aby se tak stalo soudní cestou, je nezbytné pokračovat ve správním řízení“. Tato teze není správná. Řízení ve věcech důchodových je jednoinstanční a doručení rozhodnutí o dávce účastníku je pravomocně skončeno. Není zde tedy žádné správní řízení, v němž by mohla stěžovatelka pokračovat. Tato skutečnost je zjevně také jedním z důvodů, proč stěžovatelka považovala podání označené jako „odvolání“ za žalobu.

K oběma předchozím skutečnostem Nejvyšší správní soud podotýká, že správní orgán nemohl uvažovat o provedení „autoremedury“, neboť ta je možná jen v dvouinstančním řízení (viz § 57 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb.). Za situace, kdy jediným oprávněným prostředkem proti rozhodnutí stěžovatelky je žaloba ve správním soudnictví, nepřipadá autoremedura v úvahu, po postoupení žaloby soudu je pouze možný postup dle ustanovení § 62 s. ř. s.

Krajský soud dospěl k závěru, že aplikace ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. je vyloučena, neboť nešlo o návrh adresovaný soudu a na rozhodnutí je nutno použít ustanovení § 104 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 64 s. ř. s. Rovněž tato úvaha je chybná. Podmínky řízení jsou v soudním řádu správním upraveny autonomně, a proto zde ustanovení § 64 s. ř. s. použít nelze. Již výše bylo uvedeno, že pokud měl soud pochybnosti o obsahu podání, měl je odstranit postupem podle ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. Pokud by tak získal jistotu, že se o žalobu nejedná, podání by pro neodstranitelný nedostatek podmínek řízení odmítl dle ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Skutečnost, že podání bylo formálně adresováno soudu či správnímu orgánu, nemá na výběr, výklad a aplikaci použité normy žádný vliv.

Nejvyšší správní soud vytýká krajskému soudu také závažné procesní pochybení. Ve věci proběhlo dne 28. 6. 2004 jednání, o němž, jak vyplývá ze soudního spisu, nebyla uvědoměna žalobkyně. Tím došlo k porušení jejích ústavně zaručených práv dle čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Při účasti žalobkyně na jednání by přitom soud měl možnost efektivně odstranit pochybnosti, které o obsahu jeho podání měl, a případně i další nedostatky podání.

Nejvyšší správní soud dále upozorňuje na to, že výrok usnesení vyhlášeného u jednání dne 28. 6. 2004 není zcela v souladu s výrokem usnesení písemně vyhotoveného. I když by zřejmě tato vada nezakládala zmatečnost nebo nepřezkoumatelnost napadeného usnesení (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), je třeba dbát na to, aby výrok usnesení vyhlášený a výrok uvedený v písemném vyhotovení, byl naprosto shodný.

Ze všech výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. napadané usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V něm je soud vázán právním názorem tak, že nejprve postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s. odstraní vady podání (a v tomto rámci nepochybně zjistí i to, zda žalobce se chce domáhat svého práva u soudu ve správním soudnictví), a podle výsledku pak určí další procesní postup.

Krajský soud v novém rozhodnutí rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Za situace, kdy Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl neprodleně po jejím obdržení a po nezbytném poučení účastníků řízení o složení senátu, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. července 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu